

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1249

21.12.2021

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på fritidshus – oppstått plutselig? – unntak for skade som følge av sviktende fundamentering.

Sikrede meldte om skade på fritidsbolig i form av at bygningen hadde bikket og flyttet på seg. Selskapet rekvirerte takstmann, som konkluderte med at skaden skyldtes manglende armering. Selskapet avsto dekning og viste til at forsikringen hadde unntak for skader som bl.a. skyldtes sviktende fundamentering. Sikrede påklaget avslaget og oversendte en ny takstrapport som konkluderte med at skaden skyldtes endringer i grunnforhold og et "brått brudd" i pilarer. Av denne grunn mente sikrede at skaden var oppstått plutselig. Selskapet opprettholdt tidligere avslag. Sikrede klaget saken inn til Finansklagenemnda. I forbindelse med klagebehandlingen rekvirerte selskapet enda en takstmann for vurdering av skaden. Den siste rapporten konkluderte med at skaden skyldtes en kombinasjon av teleløft og manglende armering. Selskapet avsto sikredes krav og anførte at skaden var unntatt dekning. Nemnda kom til at skaden ikke var dekningsmessig, da det ikke var sannsynliggjort at forskyvningen av hytta inntraff "plutselig".

Saksfremstilling

Saken gjelder krav for skade på fritidsbolig.

Av hytte- og innbovilkårene fremgår at forsikringen dekker:

Hvilke skader?

Dekkes

-Andre plutselige og uforutsette skader

Dekkes ikke:

Plutselig og uforutsett skade dekker ikke:

- Skader som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering
- Materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje, samt skader som følge av dette

Sikrede meldte den 2.7.19 om skade på fritidsbolig i form av at bygningen hadde bikket og flyttet på seg. Selskapet rekvirerte takstmann P.J., som befarte boligen samme dag. Av takstmannens rapport fremkom følgende om skadeårsaken:

Her har fundamentering som er bestående av søyleforskaling sviktet på grunn av manglende armering i søyler. Da det ikke er brukt armering i søyler har disse knekt og ført til at bolig har flyttet på seg. Søylene er ca 120cm lang der ca 60cm er under bakkenivå.

Den bakenforliggende årsaken er at når disse søylene ikke har armering vil de svekkes over tid, på grunn av bevegelse i bygning og grunn.

Selskapet avsto erstatning i brev av 17.7.20 og viste til P.J. sin rapport om at skaden hadde oppstått over tid som følge av manglende armering/sviktende fundamentering. Forsikringen hadde unntak for bl.a. skade som skyldtes sviktende fundamentering og skader som følge av konstruksjonsfeil.

Sikrede kontaktet selskapet på nytt den 18.9.19 og oversendte ny skaderapport fra takstmann J.K. AS. Av rapporten datert 10.9.19 fremkom følgende om skaden:

Det er utført inspeksjon og tilstandsvurdering av hytta 6.9.19.

Byggeår for hytta er 1992. Hytta er fundamentert på uarmerte betongpilarer, til sammen 8 stk. Samtlige pilarer under hytta har gått til brudd og hytta er forskjøvet sideveis våren 2019.

Fundamenteringsmåten med uarmerte pilarer var en nokså vanlig metode på tiden hytta ble bygd. Vekten av torvtaket medfører at samtlige pilarer beregningsmessig står i trykk og at det derfor ikke er behov for armering (som tar strekk-krefter). Denne betraktningen forutsetter gode grunnforhold (tørt og drenert) og at hytta ikke påføres større sidekrefter fra nyttelaster eller naturlaster. Hytta har stått rolig på fundamentene i 27 år, med tilhørende naturlaster som snø og vind. Det har så inntruffet et "brått brudd" i pilarer våren 2019. Visuell undersøkelse av pilarer viser ingen tegn til bøyeriss som følge av langtidslaster og underbygger påstanden om "brått brudd". Det virker mest sannsynlig at bruddet i pilarer skyldes større/brå endringer i sideveis belastning og endring i grunnforhold er mest nærliggende årsak.

I overkant av hytta er det etablert en avskjæringsgrøft for å sikre stabile grunnforhold rundt hytta (bilde 3). En sannsynlig årsak til skaden er at denne grøfta har blitt oversvømt (bilde 4) og at grunnforholdene rundt hytta har endret seg relativt brått og videre påført pilarer sideveis belastning som disse ikke er dimensjonert for/tåler.

Selskapet opprettholdt tidligere avslag i brev av 29.10.19.

Sikrede klaget til Kundeombudet den 28.4.20. Kundeombudet opprettholdt selskapets tidligere vurdering.

Sikrede klaget saken inn til Finansklagenemnda den 23.9.20.

I forbindelse med klagebehandlingen rekvirerte selskapet en ny uavhengig takstmann for befaring av skaden og utarbeidelse av skaderapport. Takstfirma E. Takst AS befarte boligen den 10.11.20. Av rapporten fremkom følgende om skadeårsaken:

Ut fra historiske værdata for vinteren 2018/2019 kan en ikke se at verken vind eller andre værmessige forhold har ført til skaden. Etter hva takstmann kan se er det sannsynlighetsovervekt for at skaden skyldes tele-løft. Pilarene er støpt i rilleformede plastrør med kanter som jordmassene fester seg i å en får løft og bevegelse på søylene. Søylene vil løfte seg i uvilkaarlig retning og dermed overføre laster og sidekrefter på de andre søylene som igjen resulterer i at søylene knekker pga. manglende armering. Pilarene er ikke utført iht. preaksepterte løsninger på oppføringstidspunktet. Det refereres til Sintef Byggforsk blad A521.304 I bladet legges det vekt på bla. viktigheten med armering og faren for teleløft ved sidegrep fra tilfylte masser...

Årsak til skaden er tele-løft. Pilarene er støpt i rilleformede plastrør med kanter som jordmassene fester seg i å en får løft og bevegelse på søylene. Søylene vil løfte seg i uvilkaarlig retning og dermed overføre laster og sidekrefter på de andre søylene som igjen resulterer i at søylene knekker pga. manglende armering. Det at det her er vanskelig å finne riktig skadedato tyder også på at det har hvert lite tilsyn med hytta.

Pilarene er ikke utført iht. preaksepterte løsninger på oppføringstidspunktet. Det refereres til Sintef Byggforsk blad A521.304 I bladet legges det vekt på bla. viktigheten med armering og faren for teleløft ved sidegrep fra tilfylte masser.

Sikrede har i det vesentlige anført at selskapet må dekke skaden. Det er flere svakheter ved skaderapporten fra E. Takst AS, blant annet så er det ikke vurdert om det forelå tegn til at pilarene hadde svekkelser over tid. Dette var også en mangel ved selskapets første rapport. Av J.K. sin rapport fremgår videre at boligens konstruksjon er oppbygget på en slik måte at det ikke er behov for armering. Fundamenteringen var således tilfredsstillende. Sikrede er av den oppfatning at det fremstår klart mest sannsynlig at skaden oppsto brått og med et skadeforløp beskrevet i takstrapport fra J.K. Selskapet har således ikke oppfylt sin bevisbyrde hva gjelder å sannsynliggjøre at skaden faller innunder unntakene i forsikringen.

Selskapet har i det vesentlige anført at skaden ikke er omfattet av forsikringen. Forsikringen omfatter plutselige skader, men har unntak for skade som bl.a. skyldes sviktende fundamentering eller konstruksjonsfeil. I dette tilfellet foreligger to skaderapporter som konkluderer med at årsak til skaden er manglende armering, altså sviktende fundamentering. Videre må det på bakgrunn av rapportene legges til grunn at skaden har utviklet seg over flere år. Det er således heller ikke dokumentert at skaden har oppstått plutselig.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet til nemnda er om selskapet er ansvarlig for skaden på fritidshuset.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Av de aktuelle vilkårene fremgår at forsikringen dekker *plutselige* skader. Av samme punkt fremgår at skader som skyldes bl.a. sviktende fundamentering eller konstruksjonsfeil, samt skader som følge av dette, er unntatt dekning.

I dette tilfellet er det innhentet flere takstrapporter som beskriver skaden og antatt skadeårsak. Av PJ. sin vurdering fremgår at skaden har oppstått over tid som følge av manglende armering/sviktende fundamentering. Av JK. sin rapport fremgår at skaden skyldes endringer i grunnforhold som har medført et "brått brudd" i pilarer våren 2019. JK. mener fundamenteringsmåten med uarmerte pilarer er tilfredsstillende. E. Takst har på sin side konkludert med at manglende armering har medført et teleløft ved at søylene har beveget seg i tilfeldige retninger og dermed knukket. Dette har igjen ført til at bygningen har bikket. E. Takst mener pilarene ikke er utført i henhold til normal byggeskikk på oppføringstidspunktet.

Det foreligger altså tre ulike fagkyndige vurderinger av skaden og årsaken til denne. Sekretariatet har ikke byggtknisk kompetanse til å foreta en selvstendig vurdering av skaden eller til å vurdere hvilken av rapportene som fremstår mest korrekt. To av rapportene konkluderer med manglende armering og konstruksjonsfeil som skadeårsak. På bakgrunn av sakens dokumenter fremstår derfor dette som sannsynlig skadeårsak. Skader som skyldes sviktende fundamentering og konstruksjonsfeil er unntatt dekning iht. ovennevnte vilkår.

Sikrede har vist til rapport fra JK. om at skaden skyldes endringer i grunnforhold som har medført et "brått brudd" i pilarer. Sikrede er derfor av den oppfatning at skaden på bygningen har oppstått plutselig.

Formuleringen "plutselig" tilsier at skaden må oppstå raskt. I nemndspraksis er det lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag, må regnes som "plutselig", og at skader som oppstår/utvikler seg over en lengre periode ikke omfattes av plutselighetsvilkåret, jf. blant annet FinKN 2021-389 og 2021-454. Sekretariatet kan ikke se dokumentasjon for at skaden på huset har oppstått innenfor en tidsperiode på 12 timer. Av JKs vurdering synes skaden å ha utviklet seg i løpet av våren 2019. Det er således ikke dokumentert at skaden har oppstått plutselig.

Vi viser i denne forbindelse til tidligere nemndsavgjørelse FinKN 2021-853 som gjaldt sikredes krav for vann i garasjen. Ved befaring ble det fastslått at det var sprekker i gulvet som kunne være forårsaket av frost. Selskapet avsto dekning for bygningsskadene da skaden var oppstått over tid og dessuten skyldtes feilaktig konstruksjon, sviktende fundamentering og setninger. Nemnda kom til at skadene på garasjen ikke var dekningsmessige under forsikringen. Nemnda uttalte i den forbindelse:

Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten", og rettspraksis og langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom en dag eller 12–13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lenger tid, jf. LG-2016-148681 og f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

Partene har fremlagt flere uttalelser og rapporter fra fagkyndige. Rapporten fra (Ø) av 8.12.20 opplyser at "vann hadde trukket inn på gulvet, og videre frosset til i løpet av vinteren. Dette har medført frostekspansjon/tele under gulvet, og videre påført betydelig oppsprekking på påstøpen". Nemnda forstår rapporten slik at det er tale om skader som har utviklet seg over tid. Nemnda kan ikke se at det er fremlagt dokumentasjon som tilsier at skadene i garasjen oppsto innenfor en tidsperiode på 12 timer.

Både uttalelsen fra (S) datert 16.12.19 og rapporten fra (Ø) sier at skadene skyldes frost/tele. Vilårspkt. 4.6 har unntak for både skade som skyldes frost og skade som skyldes tele.

Ifølge (SWs) rapport av 31.3.20 og rapporten fra (Ø) har garasjen fått setningsskader. Vilårspkt. 4.6 har også unntak for skade som skyldes setninger. Alle setningsskader, frostskaader og teleskaader i garasjen faller derfor uansett utenfor forsikringen.

Skaden er etter dette ikke omfattet av forsikringen.

Etter en gjennomgang av sakens dokumenter synes selskapets avslag å være i tråd med forsikringsvilkårene.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Sikrede anfører i ettertid at angivelsen av "våren 2019" i taksten fra J.K. refererer til skadetidspunktet, og ikke til at skaden utviklet seg over tid. Men når skadetidspunktet er ukjent, er det heller ikke dokumentert at skaden inntraff plutselig. Sikrede anfører videre at skaden skyldes brå endring i grunnforhold som følge av oversvømmelse. Nemnda kan ikke se at dette dokumenterer at forskyvningen av hytta inntraff plutselig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).